

การเมืองไทยกับการบริหารงานตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำคัญที่เกี่ยวข้อง

ร.ท.อ.พันธ์ศักดิ์ ศาสदनันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-434-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI POLITICS AND POLICE ADMINISTRATION : A STUDY OF
RELEVANT IMPORTANT CASES

Pol. Capt. Phansak Sasanaananta

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government
Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-434-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเมืองไทยกับการบริหารงานตำรวจ : ศึกษาเฉพาะ
กรณีสำคัญที่เกี่ยวข้อง

โดย

ร.ต.อ. พันธุ์ศักดิ์ ศาสนอนันต์

ภาควิชา

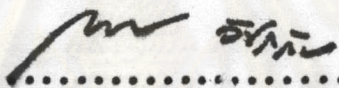
การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

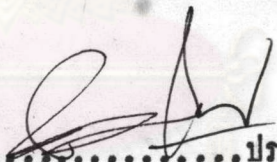
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์

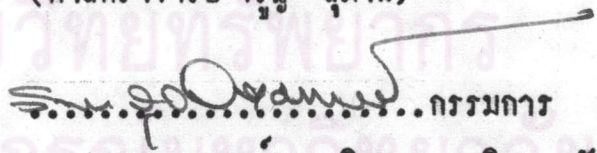

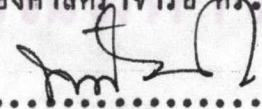
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มัธยมศึกษาปีที่
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ฉวาร์ วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

พันธศักร์ ศาสนอนันต์, "ร.ค.อ." : การเมืองไทยกับการบริหารงานตำรวจ :
ศึกษาเฉพาะกรณีสำคัญที่เกี่ยวข้อง (THAI POLITICS AND POLICE
ADMINISTRATION : A STUDY OF RELEVANT IMPORTANT CASES)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์, ๒๐๕ หน้า.

ตำรวจเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่งซึ่งนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งของสังคมเสมือนเป็นเครื่องมือในการควบคุมสังคมให้อยู่ในระเบียบ ภาระหน้าที่ของตำรวจที่มีต่อสังคมเป็นภาระที่หนักซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการฝึกฝนทั้งความรู้ในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติอันถือได้ว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ จะเห็นได้ว่าการเป็นตำรวจเป็นการใช้วิชาชีพอย่างหนึ่ง (professional) ที่สำคัญยิ่ง ฉะนั้นตำรวจจึงเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงและได้รับการยอมรับในสังคม

การเมืองไทยกับการบริหารงานตำรวจ มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในยุคแรกเริ่มนั้นตำรวจสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน้าที่รับใช้ อารักขาและสนองพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์โดยตรง ยุคต่อมาทหารได้เข้าควบคุมกรมตำรวจ ตัวอย่างเช่น ในยุคพลตำรวจเอกหลวงอภุชเสนี พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, จอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งมีผลเสียทำให้กรมตำรวจถูกแทรกแซงจากการเมืองมาโดยตลอด ในแง่ที่วิเคราะห์ได้ว่าทหารเข้าแทรกแซงกรมตำรวจก็คือช่วยเสริมสร้างกรมตำรวจให้แข็งแกร่งขึ้น

ในยุคปัจจุบันการเมืองก็ยังเข้าแทรกแซงการบริหารงานภายในกรมตำรวจเหมือนเดิม โดยนักการเมืองได้พยายามเข้ามามีบทบาท อำนาจอิทธิพลในการแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรในกรมตำรวจ และพยายามขึ้นำการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของกรมตำรวจบางส่วน และในขณะเดียวกันนั้นข้าราชการตำรวจได้พยายามเข้าสู่วงการเมืองมากขึ้น โดยได้เข้าสู่อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร โดยการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้รับการแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิก การได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีหรือตำแหน่งในการบริหารงานระดับรัฐบาล เพื่อเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในระบอบชาติซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อกรมตำรวจโดยทางอ้อม.

ภาควิชา ..อว.ร.ป.อ.ร.อ. ....
สาขาวิชา..อว.ร.ป.อ.ร.อ. ....
ปีการศึกษา...๒๕๑๑.....

ลายมือชื่อนิสิต. ๓๐.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

PHANSAK SASANAANANTA, "POL.CAPT." : THAI POLITICS AND
 POLICE ADMINISTRATION : A STUDY OF RELEVANT IMPORTANT
 CASES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WITAYA
 SUCHARITHANARUGSE, Ph.D. 215 pp.

Police are civil servants of utmost importance to the society acting as a controlling tool to keep its order. Responsibilities that police are bearing towards a society are very hard requiring skills and knowledge in both theoretical and practical know-how for their performance as public peace guardians. It can therefore be seen that being police stipulates the use of a very significant branch of professional skills that make them highly ranked and recognised in the society.

Thai politics and Police Department's administration have been going so deeply synchronized from the past until present. In its initial set-up, the police were closely related as servants to the King by protecting him and directly carried out his commands. Later on the military exerted its control over the Police Department for example, in the time of the Police General Luang Adul Dejcharas, Police General Phao Sriyanont, Field Marshal Sarit Dhanarat, and Field Marshal Praphas Charusathien causing disadvantage, that is the Police Department were intervened by political influences. On optimistic side it could be analyzed that the military intervention was good for enhancing the strength of the Police Department.

Concurrently, politics still interferes with the internal administration of the Police Department as usual. Politicians try to play roles and exert influences in appointing and transfers of the police personnel, and indirecting some parts of the department's functions; at the same time more police officers seeked recruitment into politics by entering either legislative or executive governmental agencies, by entering parliamentary elections, by gaining senatorial appointments or by being appointed a minister or any position in administration work in governmental level in order to participate in national policy determination which indirectly affects the Police Department.

ภาควิชา....การปกครอง.....
 สาขาวิชา...การปกครอง.....
 ปีการศึกษา....๒๕๑๑.....

ลายมือชื่อผู้นิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้นำการ
ทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้เขียนมีการวิเคราะห์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้ใช้เวลา
เอาใจใส่ต่อผู้เขียนในปัญหาที่เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์และปัญหาในด้านอื่น ๆ ขอ
ขอบพระคุณศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาสับสนุน
การทำวิทยานิพนธ์ตลอดมาจนสำเร็จโดยดี รวมทั้งพลตำรวจเอก ศรีสุข
มหินทรเทพ, พันตำรวจเอก ดร.ชาญวุฒิ วัชรพุกก์ ร้อยตำรวจเอก เฉลิม
อยู่บำรุง ที่ได้กรุณาให้คำสัมภาษณ์และขอเสนอแนะ ตลอดจนเอกสารที่เป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัย นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์
ผ่องแผ้ว ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการอ่านตรวจแก้วิทยานิพนธ์ รวมทั้งแนะนำ
เอกสารหรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์แก่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และกราบขอบ
พระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ช่วยให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา ขอขอบ
คุณ คุณยุพดี ที่ยาพันธุ์ ที่ให้ความช่วยเหลือหลายด้านจนเสร็จ รวมทั้งตลอดจนถึง
การขอมใจต่อภรรยาของผู้เขียน คือ คุณพรทิพย์ ศาสสนอนันต์ ที่ได้ให้กำลังใจ
และความเอาใจใส่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้เขียนเป็นอย่างดี รวมทั้งตลอดถึง
ค.ช.รุ่งยศ ศาสสนอนันต์ ที่แม้ว่ายังเล็กอยู่มาก แต่ก็ดูเหมือนว่าจะเข้าใจภารกิจ
ของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จลุล่วงไปได้

ประโยชน์ที่พึงจะมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้อบรม
ปลูกฝังให้ความรู้แก่ผู้เขียนทั้งสองสถาบัน ซึ่งหากไม่มีสถาบันดังกล่าวแล้ว ผู้เขียน
จะไม่สามารถมาเรียนอยู่ที่จุดนี้ได้เลย

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ
 กิตติกรรมประกาศ..... น
 บทที่ ๑ บทนำ..... ๑
     สภาพปัญหา..... ๒
     วัตถุประสงค์..... ๖
     สมมติฐาน..... ๗
     แนวความคิดทางทฤษฎี..... ๗
     วิธีการดำเนินการคนควาและวิจัย..... ๑๐
     วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง..... ๑๑
     ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... ๑๑
 บทที่ ๒ แนวความคิดทางทฤษฎี..... ๑๒
     ทฤษฎีการแทรกแซงของทหารทางการเมือง..... ๑๒
     อิทธิพลผลประโยชน์ในวงการตำรวจ..... ๑๑
     รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับตำรวจ..... ๑๖
 บทที่ ๓ ประวัติกวามสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตำรวจกับการเมือง
     ไทยในอดีต..... ๑๒
     บทบาททางการเมืองของตำรวจในช่วงของการเปลี่ยนแปลง
     ทางการเมืองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕..... ๑๕
     บทบาททางการเมืองของตำรวจในยุคสมัยของคณะราษฎร
     (พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๐)..... ๒๒
     บทบาททางการเมืองของตำรวจในช่วงพลตำรวจเอก เภา
     ศรียานนท์..... ๒๔

บทบาททางการเมืองของตำรวจในวงจอมพล
 สฤษดิ์ ธนะรัชต์.....๗๘

บทบาททางการเมืองของตำรวจในวงพลตำรวจ
 ประเสริฐ รุจิรวงศ์.....๘๐

บทบาททางการเมืองของตำรวจในเหตุการณ์วันที่
 ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙.....๘๖

บทบาททางการเมืองของตำรวจยุคคนโยบบาย ๖๖/๒๕๒๓
 ๖๕/๒๕๒๕..... ๘๘

บทที่ ๔ วิเคราะห์การบริหารงานตำรวจกับการเมืองไทย.....๑๐๓

การจัดโครงสร้างการบริหารงานตำรวจ.....๑๑๘

ในการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อน
 ตำแหน่งและลงโทษนายตำรวจ.....๑๓๘

บทที่ ๕ ทหารกองการควบคุมกำลังตำรวจอย่างใกล้ชิด.....๑๕๘

บทสรุป.....๑๘๓

ขอเสนอแนะ.....๑๘๖

บรรณานุกรม.....๑๘๘

ประวัติผู้เขียน.....๒๑๕

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย